یادداشت

پیمان استراتژیک با همسایه شمالی؛ تثبیت هژمونی ایران در خزر

هانی رستگاران
روزنامه‌نگار و تحلیلگر مسائل سیاسی و امنیتی

تحولات چند سال اخیر در حوزه ژئوپلیتیک دریای خزر، این پهنه حیاتی و پیچیده میان پنج کشور، آن را از یک مرز دریایی منفعل به صحنه‌ای برای رقابت قدرت‌های منطقه‌ای و فرامنطقه‌ای تبدیل کرده است. در این میان، جمهوری اسلامی ایران با برخورداری از طولانی‌ترین مرز جنوبی این دریا، در موقعیتی قرار دارد که می‌تواند نقش محوری و تعیین‌کننده‌ای در ساختار امنیتی آینده خزر ایفا کند. در سال‌های گذشته، ایران همواره بر اصل عدم مداخله بازیگران خارجی در خزر تأکید کرده است. اما اکنون، با شدت‌گرفتن تنش‌های جهانی و تلاش برخی کشورها برای تعریف نظم‌های امنیتی جدید در این پهنه، تهران دیگر نمی‌تواند تنها به مواضع اعلامی اکتفا کند، بلکه نیازمند آن است که در چارچوب یک پیمان راهبردی و عملیاتی با قدرت‌هایی همسو، به‌ویژه روسیه، جایگاه خود را تثبیت کرده و به سطحی فعال در مدیریت امنیت خزر ارتقا یابد. در همین راستا، شکل‌گیری تدریجی یک پیمان استراتژیک دوجانبه ایران و روسیه که برخی نشانه‌های آن در سفرهای اخیر مقامات دو کشور دیده می‌شود، گامی در جهت نظم‌سازی مشترک در خزر تلقی می‌شود. این پیمان در صورت اجرائی‌شدن می‌تواند بنیان‌های حضور مؤثر و هم‌افزا در زمینه‌های اطلاعاتی، دفاعی، دریایی و سیاسی را برای دو کشور فراهم کند. از سوی دیگر، دیدار علی لاریجانی، مشاور مقام معظم رهبری با ولادیمیر پوتین را باید در همین چارچوب تحلیل کرد. این دیدار، فراتر از نمادهای دیپلماتیک، حامل پیام صریح جمهوری اسلامی ایران برای ورود به مرحله‌ای جدید از همکاری‌های راهبردی با روسیه است. انتخاب لاریجانی به‌عنوان حامل این پیام، نشان از آن دارد که موضوع فراتر از سطوح اجرائی یا فنی است و تصمیم‌سازی‌ها در بالاترین سطوح نظام انجام شده‌اند. یکی از محورهای کلیدی این تعامل، امنیت پایدار در خزر و ایجاد چارچوب‌های مشترک بازدارنده در برابر تهدیدات دریایی و فرامنطقه‌ای بوده است. دریای خزر امروز بیش از هر زمان دیگر، اهمیت ژئواستراتژیک یافته است. این پهنه نه‌تنها منبع عظیم نفت و گاز، بلکه گذرگاهی برای کریدورهای حیاتی تجاری و انرژی میان شمال و جنوب، و شرق و غرب است. حضور فعال ایران در این فضا، به معنای دسترسی به ابزارهای واقعی برای نفوذ اقتصادی و سیاسی در منطقه است. هرگونه غفلت یا انفعال در این حوزه، منجر به واگذاری ابتکار عمل به رقبا و تهدید منافع بلندمدت کشور خواهد شد. بر همین اساس، مفهوم هژمونی ایران در خزر باید به‌عنوان راهبرد کلان در دستور کار نهادهای سیاسی، نظامی، دیپلماتیک و اقتصادی قرار گیرد. این هژمونی نه به معنای سلطه، بلکه به معنای نقش‌آفرینی فعال، تثبیت امنیت پایدار، حفظ تمامیت ارضی، مشارکت در مدیریت منابع مشترک و جلوگیری از نفوذ قدرت‌های بیگانه است. برای تحقق این هدف، سه بُعد باید هم‌زمان مورد توجه قرار گیرد:

۱. **امنیت سخت (نظامی و اطلاعاتی):** ایران باید حضور دریایی خود را در خزر با استفاده از فناوری‌های نوین پایش، سامانه‌های دفاع ساحلی و رزمایش‌های مشترک با کشورهای همسو تقویت کند. مشارکت اطلاعاتی با روسیه و سایر شرکا می‌تواند ضریب بازدارندگی کشور را افزایش دهد.

۲. **امنیت نرم (حقوقی و دیپلماتیک):** حضور مؤثر در مذاکرات چندجانبه مربوط به رژیم حقوقی خزر، پیگیری سهم واقعی ایران از منابع و تقویت رایزنی با کشورهای ترکمنستان، قزاقستان و آذربایجان، بخشی از این بعد است. ایران باید نشان دهد که نه‌تنها قدرتی نظامی، بلکه بازیگری حقوقی و سیاسی است.

۳. **توان اقتصادی و زیرساختی:** توسعه بنادر شمالی، تقویت کریدور شمال-جنوب، ایجاد مناطق آزاد دریایی و صنعتی در سواحل خزر و پیوند آنها با محور ترانزیتی چین تا اروپا، زمینه‌ساز نفوذ ژئواکونومیک پایدار ایران خواهد بود.

افزون بر این، حضور فرهنگی ایران در منطقه خزر نیز نباید مغفول بماند. اشتراکات زبانی، مذهبی و تاریخی با برخی ملت‌های ساحلی، ظرفیت‌هایی برای دیپلماسی عمومی و تحکیم روابط انسانی ایجاد کرده که باید به‌صورت راهبردی مورد استفاده قرار گیرد.

در مجموع، ایران در حال عبور از موضع تدافعی در دریای خزر به مرحله‌ای از حضور تنظیم‌گرانه و راهبردی است. اگر این روند با انسجام در سیاست‌گذاری داخلی، هماهنگی نهادهای تصمیم‌ساز و تعریف دقیق منافع ملی همراه شود، خزر نه‌تنها به تهدیدی مهارپذیر، بلکه به فرصتی برای تثبیت موقعیت منطقه‌ای ایران بدل خواهد شد. این مسیر، هم‌راستا با اهداف کلان جمهوری اسلامی و در امتداد رهنمودهای رهبر انقلاب در زمینه صیانت از مرزهای ملی، تقویت اقتدار دفاعی و جلوگیری از مداخله قدرت‌های فرامنطقه‌ای در حریم پیرامونی ایران است. اکنون، فرصت تاریخی فراهم شده است تا ایران جایگاه خود را نه‌فقط به‌عنوان یک کشور ساحلی، بلکه به‌عنوان لنگر ثبات دریای خزر تثبیت کند.

عکس: مهدی قربانی، ایرنا

گزارش میدانی «شرق» از محله افغانستانی‌نشین در مشهد و مرز دوغارون (فاصله مرزی ایران و افغانستان)

ایران هیچ‌وقت خانه مهاجران نخواهد شد

مهسا کسنوی

مهاجران افغانستانی از حدود چهار دهه پیش تا امروز، بخش جدایی‌ناپذیری از جامعه ایران و علی‌الخصوص مشهد را تشکیل داده‌اند. بسیاری از این مهاجران در ایران به دنیا آمده‌اند و تاکنون سرزمین مادری خود، افغانستان را ندیده‌اند. بسیاری از آنها در کودکی به ایران مهاجرت کرده‌اند و به گفته خودشان، کوچه پس‌کوچه‌های مشهد را بهتر از هرات و کابل می‌شناسند. اما در ایران همیشه با آنها شبیه به میهمان‌های ناخوانده رفتار شده و هیچ‌وقت احساس نکرده‌اند این خاک، خانه آنهاست. خاکی که با مردم آن زبان و فرهنگ مشترک دارند و حتی در تاریخی نه‌چندان دور، وطن آنها محسوب می‌شد. طبق یک قانون نانوشته، مظنونان اصلی در هر اتفاق ناگواری، نظیر دزدی، قتل و تجاوز، همیشه مهاجران هستند. این نگاه بعد از حملات وحشیانه اسرائیل به ایران نیز قوت گرفت و انگشت اتهام به سمت مهاجران افغانستانی دراز شد و بسیاری از آنها رد مرز و به کشور خود بازگردانده شدند.

مقصد اول؛ گلشهر

خورشید در گلشهر بیشتر می‌تابد. هوا در این قسمت از شهر، مثل ساکنانش گرم‌تر است. پرچم‌های عزاداری دهه اول محرم، در و دیوار شهر را سیاه‌پوش و صدای نوحه، محله و بازار را پر کرده است. منطقه گلشهر در شرق مشهد از سال‌ها پیش میزبان مهاجران افغانستانی بوده است؛ طوری که جمعیت غالب این منطقه را مهاجران تشکیل می‌دهند.

در گلشهر شما لهجه و گویش متفاوتی از زبان فارسی را می‌شنوید. فارسی اینجا با قدمت بیشتری صحبت می‌شود؛ به قدمت تاریخ.

اوضاع مهاجران در مشهد بهتر از تهران است

لبخند جزئی جدایی‌ناپذیر از صورتش است؛ حدودا ۳۵ سال دارد، سال گذشته و برای فرار از طالبان به ایران پناه آورده و به‌تازگی با مردی افغانستانی ازدواج کرده است. به گفته خودش با کیس پزشکی و برای درمان بیماری برای آمدن به ایران ویزا گرفته است.

او درباره اخراج مهاجران از ایران می‌گوید: «من و شوهرم کارت آمایش داریم (کارت ملی مخصوص اتباع) و به صورت قانونی در ایران ساکن هستیم. در مشهد به کسانی که کارت آمایش دارند، کاری ندارند. اما پسرعمویم را که در تهران است، با وجود داشتن کارت آمایش، از ایران دیپورت کردند». او ادامه می‌دهد: «یکی دیگر از اقوام‌مان نیز که در اصفهان به صورت قانونی زندگی می‌کرد، از کشور اخراج شده است. اما در مشهد بیشتر کسانی که فقط برگه سرشماری دارند، دستگیر و دیپورت می‌شوند».

ما به ایران پناه آوردیم اما پناهی نداریم

«ما از جنگ و طالب فرار کردیم و به ایران پناه آوردیم، اما اینجا هم پناهی نداریم». اینها را زن افغانستانی ۴۰ساله‌ای می‌گوید که چهار سال است در مشهد زندگی می‌کند. به وضوح وحشت را می‌توان هنگامی که از طالبان حرف می‌زند، در چشمانش دید. او می‌گوید: «شما طالب‌ها را ندیده‌اید، وحشی‌اند. زن‌ها را در خیابان کتک می‌زنند. زن در دولت طالبان حق زندگی و کارکردن ندارد. اگر مردها هم جلویشان بایستند، وحشتناک‌تر از زن‌ها با آنها برخورد می‌کنند». او از برادرش که از دست طالبان فرار کرده و حالا رد مرز شده است، می‌گوید: «با ورود طالبان، برادرم که جلوی آنها ایستاد، تحت تعقیب قرار گرفت. اموال، ماشین و خانه‌اش در افغانستان توسط حکومت طالبان مصادره شد. او به ایران آمد و در ورامین زندگی جدیدی را شروع کرد».

زن ادامه می‌دهد: «بعد از طرح خروج افغانستانی‌ها از ایران، برادرم را دیپورت کرده‌اند. جان او در خطر است. طالب به هیچ‌کس رحم نمی‌کند».

برای خروج از گلشهر باید مجوز داشته باشید

دختر نوجوان و محافظه‌کاری است که در یک مغازه خرازی کار می‌کند. راجع به رد مرز که از او می‌پرسم، می‌گوید: «قانون مشخصی ندارد، شاید من هم مجبور شدم مثل دوستم زینب بروم». ادامه می‌دهد: «بیشتر کسانی که دیپورت می‌شوند، افرادی هستند که فقط برگه سرشماری دارند یا مجوز ماندنشان تمدید نشده، اما بعضی‌ها هم مثل دوستم با وجود داشتن مدارک، از کشور اخراج می‌شوند».

دختر نوجوان در مورد بازرسی مدارک می‌گوید: «هر روز از هفت تا ۱۰ صبح در گلشهر، مدارک ما چک می‌شود. برای خروج از این منطقه و رفتن به سر کار باید مجوز داشته باشیم. افرادی را که مجوز ندارند، بدون دادن هیچ فرصتی، به افغانستان می‌فرستند».

۳۰ سال است در ایران زندگی می‌کنم

مردی ۳۰ساله است و بیشتر لهجه مشهدی دارد تا افغانستانی. تصویر پس‌زمینه گوشی‌اش میدان آزادی است. به گفته خودش در مشهد متولد شده، با یک ایرانی ازدواج کرده و فرزند دارد، اما باز هم در جامعه، ایرانی محسوب نمی‌شود. او معتقد است ایرانی‌ها و افغانستانی‌ها از یک قوم و مهمان‌نواز هستند و دلیل رد مرزها تفرقه‌ای است که بین مردم این دو کشور انداخته‌اند. او بیشتر توضیح می‌دهد: «اگر در ایران وضعیت زندگی مناسب نباشد، افغانستانی‌ها با روی باز از ایرانی‌ها استقبال می‌کنند؛ چون مردم افغانستان، ایرانی‌ها را از خودشان می‌دانند. متأسفانه یک افغانستانی خطایی کرده و اسم قومیت ما خراب دررفته است. نباید همه افغان‌ها را به پای او بسوزانند. این تفرقه‌اندازی است. بعضی از فامیل من ۴۰، ۵۰ سال است در ایران سکونت دارند، اما حالا از استرس دیپورت‌شدن و طالبان زندگی ندارند. حتی خود من هم با وجود اینکه با یک خانم ایرانی ازدواج کردم و فرزند دارم، هنوز نتوانستم برای فرزندم شناسنامه ایرانی بگیرم و نگران هستم».

از ماندن در مرز تا زندگی در خیمه

هیچ‌کس به این فکر نمی‌کند که طالبان با افرادی که دیپورت می‌شوند، چه رفتاری می‌کند؟ این را مرد افغانستانی می‌گوید که ۳۰سالگی را رد کرده و در حال خرید در یکی از مغازه‌های گلشهر است. او ادامه می‌دهد: «بسیاری از کسانی که از ایران اخراج می‌شوند، در اینجا خانه و زندگی دارند و در افغانستان چیزی ندارند. پسرخاله‌ام همین وضعیت را داشت. او را رد مرز کردند. دو، سه روز در مرز در این هوای گرم با بچه کوچک ماند و بعد از گرفتن پول شهرداری و... به افغانستان رفت. فکر می‌کنید چه شد؟ طالب‌ها به او خانه و زندگی دادند؟ نه. او در خیابان خیمه زده و زندگی می‌کند».

مشکل بیشتر افغانستانی‌هایی که رد مرز می‌شوند، نداشتن فرصت برای جمع‌وجورکردن زندگی و رفتن است. این مرد افغانستانی دراین‌باره توضیح می‌دهد: «ما نمی‌گوییم نمی‌رویم، اما این فشاری که بر رفتن وارد شده درست نیست. به ما مهلت بدهید تا اموال خود را جمع کنیم و بعد برویم. بسیاری از افراد از این شرایط سوءاستفاده می‌کنند و پول ما را نمی‌دهند».

فرزند مدافع حرم هم در ایران جایی ندارد

از معدود ایرانی‌های مغازه‌دار گلشهر است. به گفته خودش دوستان افغانستانی زیادی دارد و همه آنها را مردمانی شریف و صادق می‌داند. او از دوست افغانستانی‌اش که فرزند شهید مدافع حرم است، می‌گوید: «یکی از دوستانم که افغانستانی است، پدرش برای دفاع از مرز و بوم این کشور با داعش جنگید و شهید شد. حالا برگه آمایش پسر آن شهید را تمدید نمی‌کنند و در آستانه رد مرز از کشور است».

مقصد دوم؛ مرز دوغارون

ساعت تقریبا ۱۱ صبح است که به نزدیکی مرز دوغارون رسیده‌ام. مرز دوغارون در نزدیکی شهر تایباد استان خراسان رضوی است و خورشید اینجا هم گرم‌تر از شهر می‌تابد. قبل از ایست بازرسی و به محض دیدن یک ماشین با پلاک غیرمحلی، مهاجران افغانستانی دور ماشین جمع می‌شوند و می‌پرسند: «کارت داری؟ مرز می‌روی. مسافرکشی؟» و می‌خواهند چیزی را به آشناهایشان در مرز برسانم. بعد از رسیدن به ایست بازرسی، اجازه ورود به مرز را پیدا نمی‌کنم و مأمور ایست، عکس‌هایی را که از ایست بازرسی گرفته‌ام، به دلیل مسائل امنیتی پاک می‌کند. اینجا نزدیک‌ترین محل به رد مرز شدن افغانستانی‌هاست. فاصله من تا مهاجرانی که دیپورت شده‌اند فقط یک خط باریک است؛ خط مرزی دوغارون.

صبح زود مرز شلوغ است

«امروز مرز شلوغ نیست. بیشتر رد مرزها سر صبح ساعت پنج انجام می‌شود»؛ این را مرد افغانستانی می‌گوید که سعی دارد من را مجاب کند اگر به آن‌ور مرز می‌روم، چیزی برای آشنایش ببرم و ادامه می‌دهد: «آن‌ور مرز شلوغه. خیلی شلوغه. فقط از مشهد و شهرستان‌های اطراف نیستن که می‌رن، بیشتر از تهران اومدن. بعضی‌ها مجوز داشتن و خیلی‌ها مجوز نداشتن. آخه توی این شلوغی کی می‌فهمه داره چی کار می‌کنه؟».

کارت آمایش را تمدید نمی‌کنند

شغلش مسافرکشی است، تاکسی آبی‌رنگی دارد که روی آن نوشته شده: «مشهد- هرات». خودش می‌گوید ایرانی است، اما افغانستانی حرف می‌زند. اصلا چه فرقی می‌کند، وقتی فاصله ایرانی و افغانستانی بودن یک خط باریک باشد. او می‌گوید: «بیشتر مسافرهایم از تهران هستند و اغلب کسانی که به دلیل نداشتن مجوز رد مرز می‌شوند، پول تمدید مجوز را نداشتند. برای تمدید شش‌ماهه کارت آمایش باید پنج میلیون تومان پول بدهی که برای بسیاری از افراد پول زیادی است». او ادامه می‌دهد: «حالا که اوضاع خیلی فرق کرده، اگر پول هم داشته باشی کارتت را تمدید نمی‌کنند. با این اوضاع نهایت پنج ماه دیگر تمام افغانستانی‌هایی که مجاز هم در ایران زندگی می‌کنند، باید بروند».

صاحبخانه‌ها پول رهن را نمی‌دهند

پیرمردی حدودا ۷۰ساله است که لباس و تنبان افغانی به تن دارد و در نزدیکی مرز خوراکی می‌فروشد. می‌گوید: «این روزها مرز خیلی شلوغ است. از همه نقاط کشور افغانستانی‌ها به مرز می‌آیند؛ از تهران بگیر تا همین تایباد». به محض هم‌کلامی با او، مهاجران افغانستانی دورم جمع می‌شوند و هرکدام از مشکلاتشان می‌گویند. یکی از آنها می‌گوید: «صاحبخانه‌ام در ایران ۳۰۰ میلیون پول رهن من را نداد و گفت ندارم. من هم فرصتی برای ماندن ندارم که صبر کنم و بگیرم و حالا دست خالی باید به افغانستان برگردم. نمی‌دانم بدون پول باید چه کنم». مرد دیگری از مشکل مشابهش می‌گوید: «علاوه بر اینکه صاحبخانه پول رهن خانه را که ۹۰ میلیون بود پس نداد، صاحبکارم هم ۴۰ میلیون پولی را که می‌خواستم واریز نکرد. بعضی مردم دارند از موقعیت و شرایط پیش‌آمده سوءاستفاده می‌کنند. به خدا درست نیست. ما هم آدم هستیم. باشد می‌رویم، حداقل پول‌مان را بدهید».

کل خانواده باید بروند

من در خانواده مجوز نداشتم و حالا کل خانواده را دیپورت کردند؛ این را مرد افغانستانی دیگری می‌گوید و ادامه می‌دهد: «در کل خانواده فقط من مجوز نداشتم، اما حالا باید همه با هم برگردیم. نمی‌دانم این چه قانونی است که به خاطر یک نفر همه اعضای خانواده را رد مرز می‌کنند».

جدول ۵۱۰۴ طراح: بیژن کورانی

افقی:

۱- مبارز انقلابی کوبا- روغنی بدون کلسترول ۲- انبار غله- قاعده‌ها و اصل‌های پذیرفته‌شده- اظهار نارضایتی و مخالفت ۳- محضردار- میوه‌ای شبیه شاتوت- حکمت ارسطو ۴- قسمت‌های آغازین- بسیار زیرک و مکار- مشک ۵- کاشف کهکشان راه شیری- ماده روان با شکل متغیر- شیرینی سنتی و سوغات مراغه ۶- شیرینی سوغات قم- نشانه‌ای تغییردهنده در نت‌نویسی موسیقی- فراوان‌ترین ماده آلی ادرار ۷- پایان‌نامه- قاضی- جنگ و جدال ۸- تنگ هم- دانشمند- کم‌پشت ۹- بدون آستر- پرداخت وجه به حساب بانکی- یازده ۱۰- مسجد کوفه- قطار زیرزمینی- کوچه‌ای که فقط از یک طرف گذرگاه دارد ۱۱- لخت- دینداری- جنگ در راه خدا ۱۲- به دنیا آوردن- ویران‌کننده- سرپرستی حضرت مریم(س) را برعهده داشت ۱۳- آسانی- خوشنویس نامی عهد قاجار- کمک‌کننده ۱۴- فاقد اصالت خانوادگی- بنیان‌گذار- ذره باردار ۱۵- استارت قدیمی- فیلمی به کارگردانی ران هاوارد با بازی تام هنکس

عمودی:

۱- اسب- ساختمان کروی‌شکل در هسته سلول- کلروفیل ۲- معاشران گره از زلف... باز کنید- رزق- ترسیده ۳- لباس مردانه عربی- لفاف کرم ابریشم- واحد پول آفریقای‌جنوبی ۴- آلیاژی از آهن- فرسوده- پوشاک ستور ۵- حرکات رزمی نمایشی- شهری در ایتالیا- ورزش یخ و چمن ۶- از پیامبران الهی- ژانری سینمایی- معشوق ۷- ساز شکسته- بازیکن دفاع آزاد- باقیمانده ۸- گسترده‌ترین فلات جهان- دانشگاه معروف انگلستان- راز نهفته ۹- زراندود- خوش‌خلق- دوستی ۱۰- حلقه بین پیچ و مهره- شهری در استان کرمان- موسیقیدان عصر ساسانی ۱۱- هنرمند دوربین به دست- نیرنگ- موش خرما ۱۲- آهار- روح- حلقه‌های فلزی به‌هم‌پیوسته ۱۳- نشانه ویژه- نیکویی- فصل بهار ۱۴- کرکس- سازمان فضانوردی آمریکا- چسبناک به سبب آلوده‌شدن به ماده قندی و شیرین ۱۵- دریغ‌کردن- قطب منفی باتری- فرومایه

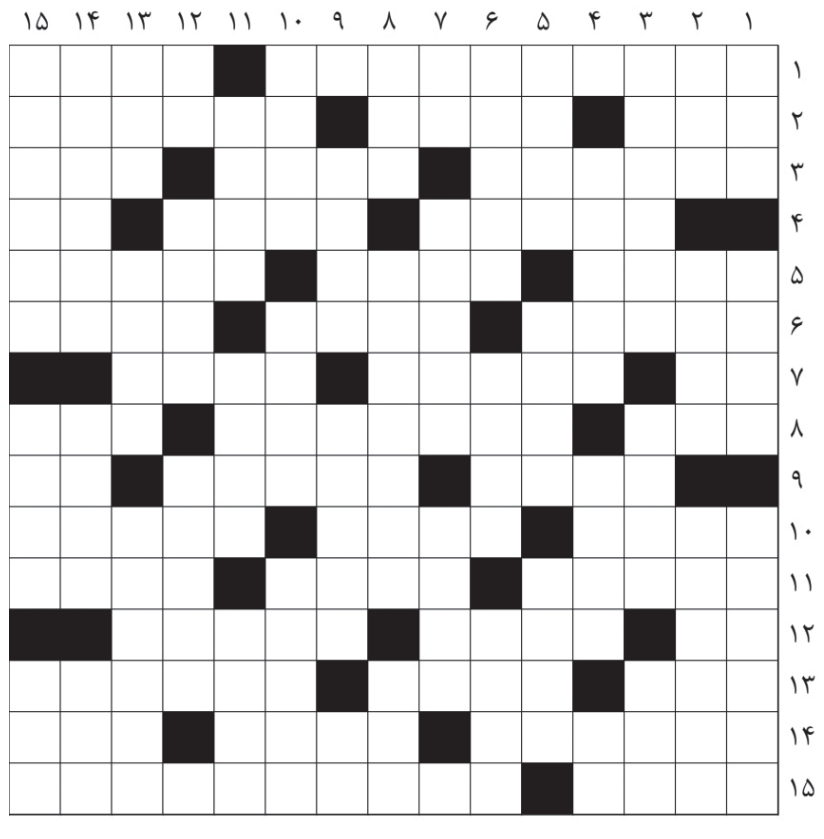

حل سودوکو ۴۰۹۹

۷	۴	۳	۲	۶	۹	۵	۸	۱
۲	۱	۸	۵	۴	۳	۶	۷	۹
۵	۶	۹	۸	۱	۷	۲	۳	۴
۳	۲	۴	۹	۷	۱	۸	۶	۵
۹	۵	۶	۳	۸	۲	۱	۴	۷
۱	۸	۷	۶	۵	۴	۹	۲	۳
۸	۷	۲	۴	۹	۵	۳	۱	۶
۶	۹	۱	۷	۳	۸	۴	۵	۲
۴	۳	۵	۱	۲	۶	۷	۹	۸

۵	۲	۷	۶	۳	۱	۸	۴	۹
۴	۹	۱	۲	۸	۵	۷	۶	۳
۶	۳	۸	۷	۴	۹	۲	۱	۵
۸	۶	۹	۴	۱	۳	۵	۲	۷
۳	۴	۲	۵	۶	۷	۹	۸	۱
۱	۷	۵	۸	۹	۲	۴	۳	۶
۲	۱	۳	۹	۷	۴	۶	۵	۸
۹	۵	۶	۱	۲	۸	۳	۷	۴
۷	۸	۴	۳	۵	۶	۱	۹	۲

حل جدول ۵۱۰۳

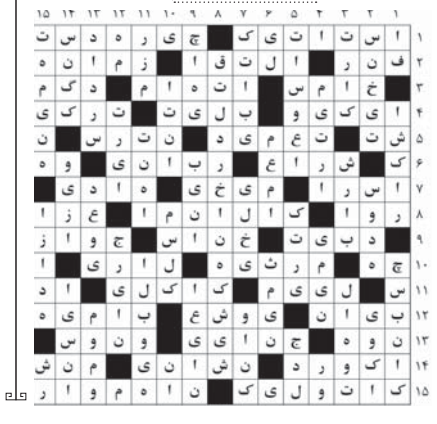

سودوکو سخت ۴۱۰۰

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

					۴	۳		
	۹			۷		۶		۲
			۱	۶			۵	
۹			۲			۱		
۱			۶	۳	۵			۹
		۷			۱			۳
	۱			۸	۲			
۲		۳		۵			۷	
		۴	۷					

سودوکو ساده ۴۱۰۰

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

			۶		۹			
	۹					۳	۱	
		۵	۱			۲	۴	
			۴	۹				۵
		۷				۴		
۸				۲	۱			
	۸	۹			۵	۱		
	۲	۱					۳	
			۳		۴			